

Sivistysvaliokunnan tiedotustilaisuus oppivelvollisuus uudistuksen toteuttamisesta 8.12.2020

Tiedottaja Tiina Deboo, eduskuntatiedotus

Tervetuloa sivistysvaliokunnan tiedotustilaisuuteen oppivelvollisuus uudistuksen toteuttamisesta. Valiokunnan puheenjohtaja esittelee alkuun mietinnön. Sen jälkeen valiokuntaryhmät voivat kommentoida mietintöä lyhyillä, noin 3 minuutin puheenvuoroilla. Lopuksi median edustajat voivat esittää kysymyksiä Teams-yhteyden kautta. Puheenvuoron voi pyytää chat-kentässä tai kädennostotoiminnolla. – Olkaa hyvät.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Paula Risikko

...vahvistetaan ja nivelvaiheen koulutusta kehitetään. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2021. Se koskisi ensimmäisen kerran perusopetuksen keväällä 2021 päättäviä nuoria eli pääosin vuonna 2004 syntyneitä. Eli tässä uudistuksessa ikäluokka kerrallaan tulee tämän uudistuksen piiriin.

Uudistuksen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa, kaventaa oppimiseroja sekä lisätä koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Oppivelvollisuuden laajentamisella pyritään myös nostamaan työllisyysastetta. On tutkittu tosiasia, että toisen asteen koulutus saavutettuna lisää työllistymisen mahdollisuutta ja tällä hetkellä noin 15 prosenttia ikäluokasta jää ilman toisen asteen koulutusta.

Oppivelvollisuusiän pidentäminen tarkoittaa muun muassa sitä, että perusopetuksen päättävällä nuorella on velvollisuus hakeutua perusopetuksen jälkeiseen toisen asteen koulutukseen – lukioon tai ammatilliseen koulutukseen – ja suorittaa näitä opintoja. Nuori voi suorittaa oppivelvollisuuttaan myös toisen asteen koulutuksen opiskelualmiuksia lisäävässä koulutuksessa, kuten tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa tai kansanopistossa. Nuoren ohjausta ja tukemista perusopetuksen ja sen jälkeisen koulutuksen nivelvaiheessa vahvistetaan nykyisestä. Vapaa hakeutumisoikeus ja siihen liittyvä opiskelijavalinta säilyvät. Viime kädessä nuoren asuinkunta osoittaa opiskelupaikan sitä vailla olevalle nuorelle.

Oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää myös koulutuksen maksuttomuuden laajentamista. Opetus on nykyisinkin maksutonta, mutta uudistuksen myötä oppimateriaalit pääasiassa ja opiskelun edellyttämät matkat ovat oppivelvolliselle maksuttomat. Nämä oikeudet jatkuvat 18 ikävuoden täyttymisen jälkeen oppivelvollisuusopintoina aloitettujen opintojen loppuun suorittamiseen saakka mutta päättyvät viimeistään sen kalenterivuoden lopussa, kun opiskelija täyttää 20 vuotta.

Maksuttomia eivät kuitenkaan ole erityistä harrastuneisuutta painottavissa koulutuksissa tarvittavat opiskelijan henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetut soittimet, urheiluvälineet

tai muut vastaavat välineet ja tarvikkeet, joita opiskelija voi käyttää myös muutoin kuin opetuksen yhteydessä.

Sivistysvaliokunta teki lakiesitykseen erityisesti nuorten oikeusturvaa vahvistavia muutosesityksiä, esimerkiksi perusopetuksen jälkeisen opiskelupaikan osoittamista sekä vammaisten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien nuorten tarpeita koskien. Tällaisia muutosesityksiä ovat muun muassa vammaisen opiskelijan oikeus saada riittävä ohjeistus ja neuvonta opintojen suorittamisessa tarvittavien tukitoimien hakemiseen sekä opiskelupaikan osoittamisessa muun muassa nuoren henkilökohtaisten toiveiden ja vaativan erityisen tuen tarpeiden huomioiminen.

Lakiehdotuksesta tehtiin kaksi hylkäysehdotusta vastalauseineen. Prosessi eduskunnassa oli hyvin intensiivinen johtuen siitä syystä, että tämä laki oli niin sanottu budjettilaki. Valitettavasti tämä aikataulu ei antanut mahdollisuutta kaikkeen siihen, mitä olisi pitänyt eduskunnassa pystyä tekemään. Sitä intensiivisyyttä ja hektisyyttä ja myöskin sitä, että tässä on paljon erilaisia asioita, kuvaa sekin, että kaiken kaikkiaanhan kuulimme 47 henkilöä Teamsin välityksellä koronasta johtuen – emme pystyneet tapaamaan heitä ihan livenä – ja sitten kaiken kaikkiaan sen lisäksi saimme kirjallisia lausuntoja 74 kappaletta. Tämä oli kuitenkin vähemmän kuin mitä normaalisti näin isoissa on mahdollisuus kuulla tai nähdä, mutta nyt oli tilanne tällainen, aikataulukin jonkin verran vaikutti. Kaiken kaikkiaanhan loppumetreillä tästä mietinnöstä tehtiin 72 äänestystä, ja mietinnössä on kaikkiaan 22 lausumaa.

Näillä saatesanoilla toivotan kaikki vielä tervetulleiksi. Nyt annan mahdollisuuden sitten kaikille – jokaisesta ryhmästä on täällä paikalla yksi henkilö, joka kertoo sitten tästä mietinnöstä omia näkemyksiään. – Ensimmäisenä on varapuheenjohtaja Eloranta, olkaa hyvä.

Sivistysvaliokunnan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Eeva-Johanna Eloranta

Kiitos, puheenjohtaja! Tervetuloa hyvät kuulijat. Keskityn tässä omassa puheenvuorossani lähinnä yleisiin näkökohtiin liittyen tähän uudistukseen. Olemme vähän jakaneet aiheita muiden ryhmien kesken.

Todellakin oppivelvollisuus uudistus on tärkein ja kauaskantoisin koulutuspoliittinen uudistus Suomessa vuosikymmeniin. Sen merkitys koulutuksen tasa-arvon lisäämisessä ja osaamis- ja koulutustason nostamisessa, työllisyysasteen nostamisessa ja nuorten hyvinvoinnin lisäämisessä tulee olemaan hyvin merkittävä. Tämän uudistuksen ansiosta yhä useampi nuori suorittaa toisen asteen tutkinnon, jota ilman työllistyminen on nykyään hyvin vaikeaa. Niin kuin tiedämme, työelämän muutosten takia peruskoulun varassa olevista, joita on jopa 15 prosenttia, vain noin reilut 40 prosenttia työllistyy kun sitten taas toisen asteen tutkinnolla yli 70 prosenttia.

Tämä oppivelvollisuus uudistus tulee nähdä laajana koulutuspoliittisena kokonaisratkaisuna, jonkinlaisena puitelakina ja suunnannäyttäjänä tuleville vuosikymmenille. Oppivelvollisuuslaki muodostaa ikään kuin kehon, jonka sisällä

monet käytännön kysymykset tulevat vielä vaatimaan erillISRatkaisuja ja hienosäätöä. Tämän vuoksi kiinnitimme mietinnössä huomiota uudistuksen seurantaan ja arviointiin tulevina vuosina. Tämän vuoksi valiokunta teki myös useita lausumia asioista, joihin erityisesti uudistuksen toimeenpanossa tulee kiinnittää huomiota. Näitä ovat erityisesti oppilaiden riittävään tukeen ja ohjaukseen liittyvät asiat.

OppivelvollisuusuuDistus ei yksinään ratkaise nykyisiä ongelmia. Tutkimusnäytön, jota kuulemisissa tuotiin laajasti esiin, perusteella ei ole kuitenkaan voitu osoittaa, mikä olisi se vaihtoehtoinen toimi, jolla esityksen mukaiset tavoitteet voitaisiin paremmin tai kustannustehokkaammin saavuttaa. Haluan painottaa sitä, että oppivelvollisuusuuDistuksen ohella tulee edelleen jatkaa toimia koko koulutuspolun uudistamiseksi ja vahvistamiseksi eli sitä työtä, jota on tehty ja jonka osana on tekeillä useita toimia, sillä ne tukevat ja ovat edellytyksenä myös oppivelvollisuusuuDistuksen tavoitteiden ja toimeenpanon onnistumisessa.

Opposition vastalauseessa on toivottu oppivelvollisuusuuDistuksen sijaan toimenpiteitä, muun muassa oppimistakuuta, peruskoulun uudistamiseksi, jotta jokainen saavuttaa riittävät edellytykset toisen asteen opiskeluun. Oppimistakuu on hyvä ajatus, mutta se ei ole oppivelvollisuusuuDistuksen vaihtoehto. Ei voi olla niin, että pitää valita joko toimet perusopetuksen tai toisen asteen koulutuksen hyväksi. Meidän pitää huolehtia molemmista.

Talouspolitiikan arviointineuvosto arvioi, että uuDistus on fiskaalisesti neutraali toimenpide. Arviossa otettiin kuitenkin huomioon vain työmarkkinavaikutusten kautta kertyvät hyödyt eli kasvavat verotulot ja alenevat tulonsiirrot. Asiantuntijakuulemisissa tuli kuitenkin esille, että fiskaaliset hyödyt ovat todennäköisesti vielä arvioitua suuremmat, sillä uuDistus vaikuttaa positiivisesti julkiseen talouteen paitsi parantuvan työllistymisen kautta niin myös vähentyvien sosiaalisten ongelmien kautta. Perusasteen varassa olevat nuoret ovat huomattavasti useammin kokonaan koulutuksen ulkopuolella tai tuomittu rikoksista tai kärsivät mielenterveysongelmista. Koulutus vaikuttaa työllistymisen lisäksi positiivisesti ansiotuloihin ja elämänlaatuun sekä vähentää merkittävästi köyhyyttä, sosiaalietuuksien käyttöä, nuorisorikollisuutta. Koulutusvuodet korreloivat työllisyyden, tulojen, terveyden ja hyvinvoinnin kanssa, mitkä puolestaan parantavat jopa yhteiskuntarauhaa.

Lopuksi haluaisin sanoa, että edesmennyt pitkäaikainen SDP:n kansanedustaja Matti Ahde sanoi aikanaan, että kun hän yleensä painoi äänestysnappia äänestettäessä peruskoulu-uuDistuksesta, niin kyynelleet nousivat silmiin. Luulenpa, että kun ensi viikolla äänestämme tästä oppivelvollisuusuuDistuksesta, niin meistä monelle käy samoin. – Kiitos.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Paula Risikko

Kiitoksia. – Seuraavaksi edustaja Antikainen – menemme tässä suuruusjärjestyksessä – olkaa hyvä.

Sivistysvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Sanna Antikainen

Kiitos, puheenjohtaja! Kiitos paikallaolijoille ja kiitos median edustajille siellä tietoteknisten yhteyksien takana.

Eli perussuomalaiset jättivät perjantaina vastalauseen tähän sivistysvaliokunnan mietintöön oppivelvollisuuden laajentamisesta. Me perussuomalaiset jaamme hallituksen tavoitteen siitä, että mahdollisimman monella tulisi olla toisen asteen koulutus.

Kuten tiedämme, koulutustason pitkään jatkunut nousu on kääntynyt Suomessa laskuun. Syrjäytyminen ja koulupudokkuus eivät ole vähentyneet, vaan ongelmat korostuvat, ja ne korostuvat etenkin pojilla. Vaikka uudistuksen tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia, niiden toteuttamiseksi esitetyt keinot eivät ole tarkoituksenmukaisia.

Yksi keskeinen ongelma on, ettei peruskoulu takaa kaikille riittäviä valmiuksia siirtyä toisen asteen opiskeluun. Nuori, joka ei osaa kunnolla perustaitoja, ei osaa lukea tai laskea, joka kärsii elämänhallinnan ongelmista jo teini-iässä, ei selviä lukiossa tai ammattikoulussa, jossa lähiopetus on vähäistä eikä kukaan katso riittävästi perään.

Koulunkäynnin ongelmiin tulisi puuttua mahdollisimman varhain ja kohdentaa ne aputoimet eniten niitä tarvitseville. Oppivelvollisuuden pidentämisen sijaan tarvitsemme peruskouluihin oppimistakuun, jolla taattaisiin, ettei kukaan siirry sieltä perusasteelta toiselle asteelle ilman riittäviä valmiuksia. Perussuomalaisilla on tästä oma esitys.

Toiseksi valiokunnalle annetuissa asiantuntijalausunnoissa kiinnitettiin huomiota uudistuksen voimaantulon aikatauluun, jota pidettiin liian tiukkana. Oppivelvollisuuden laajentamista ja toisen asteen maksuttomuutta on valmisteltu erittäin nopealla aikataululla, vaikka useat asiantuntijatahot ovat vaatineet vähintäänkin toimeenpanon lykkäystä. Nyt edessä tulee olemaan valtavia haasteita.

Kolmanneksi tämän tehottoman ja erittäin kalliin hankkeen toteuttaminen ei ole järkevää nyt koronakriisin keskellä, jonka vaikutukset tulevat sitten ulottumaan vielä useille eri vuosille. Eesityksen kustannukset on aliarvioitu pahasti. Mikäli uudistuksen läpiviemiseen varatut rahat eivät riitä, kuten nyt näyttää, ja ne eivät riitä näiden uusien tehtävien hoitamiseen, säästöjä joudutaan etsimään koulutuksesta, jolloin kaikkien oppilaiden opiskelun laatu heikkenee.

Tässä oli muutamia perussuomalaisten pointteja tähän asiaan. Lopuksi olisin halunnut sanoa tästä itse prosessista vielä muutaman sanan: Eli tämä kaikkihan lähti siitä, että hallitus päätyi tuomaan esityksen budjettilakiesityksenä, mikä tuntui aika lailla käsittämättömältä. Tämä on tarkoittanut sitä, kuten puheenjohtajakin tuossa alussa mainitsi, että olemme joutuneet tekemään mietinnön kamalassa kiireessä. Tällainen ei oikein ole ehkä hyvän hallintotavankaan mukaista, ja nyt on selkeää, että tämä esitys olisi pitänyt tuoda normaalina hallituksen esityksenä eikä budjettilakiesityksenä, jotta olisi ollut kunnolla aikaa paneutua tähän. Tästä prosessista ja hallituksen toimintatavasta on kyllä jäänyt hiukan huono maku suuhun. – Kiitos.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Paula Risikko

Kiitoksia. – Seuraavaksi edustaja Multala, olkaa hyvä.

Sivistysvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Sari Multala

Kiitos, puheenjohtaja! Aloitan sillä, että varmasti kaikki sivistysvaliokunnassa, kuten edustaja Antikainenkin jo totesi, jakavat sen tavoitteen, jota tälläkin esityksellä haetaan, eli sen, että jokainen nuori saavuttaisi toisen asteen tutkinnon. Tutkimusnäyttö sen puolesta, että koulutus on edelleen paras vakuutus työttömyyttä vastaan, pitää edelleen vahvasti paikkansa.

Kritiikki kohdistuu meidänkin osaltamme eli kokoomuksen mielestä siihen, mihin rahat käytetään. Ohjauksen ja opetuksen tuki tulisi kohdistaa sitä tarvitseville. Tällä hetkellä noin 4 000 lasta ja nuorta tippuu jo peruskoulusta eli ei suorita peruskoulua. Siltä osin voidaan todeta, että näyttö siitä, että oppivelvollisuus olisi se keino, jolla voidaan huolehtia kaikille riittävä koulutustaso, ei näytä olevan kovin vahvaa. 2000-luvulla koulutukseen hakeutuminen on parantunut merkittävästi tähän mennessä tehtyjen toimien avulla. 2000-luvun alussa noin 6 000 nuorta ei hakeutunut toisen asteen koulutukseen, kun se 2020-luvulle tultaessa on kutistunut noin 1 500 nuoreen, eli voidaan todeta, että koulutukseen hakeutuminen on parantunut merkittävästi.

Eli hakeutuminen ei ole ongelma vaan toisen asteen koulutuksen keskeyttäminen. Siihen kuitenkin hallituksen esitys oppivelvollisuuden pidentämiseksi ei varsinaisesti tuo uusia työkaluja. Tähän voitaisiin puuttua joillakin aivan hyvillä tässä esityksessä sisällä olevilla asioilla, joita myös kokoomus kannattaa, kuten esimerkiksi jälkiohjausvelvollisuudella, jossa kunnille säädetään velvollisuus ottaa jokaisesta nuoresta koppi, niin että hän hakeutuu toiselle asteelle, löytää sen oman paikkansa tai hakeutuu nivelvaiheen koulutukseen, tai toisaalta niistä nuorista, jotka keskeyttävät toisen asteen koulutuksen ennen 18:aa ikävuotta.

Uudistuksen suurimmat ongelmat ovat, myös lausunnonantajien mukaan:

Aikataulu – sitä kritisoi merkittävä enemmistö niistä, jotka aikataulua kommentoivat.

Toinen haaste ja ongelma on se, että etenkin uudistuksen toimeenpanovaiheessa rahat eivät riitä. Se todennäköisesti tulee johtamaan leikkauksiin koulutuksen laadusta, sillä kun rahoitusta kirjoihin ja kuljetuksiin ei ole riittävästi, jostakin kuntien on rahoitus niihin kuitenkin otettava.

Kolmanneksi lainsäädäntö on kesken. Tästä kertoo hallituksenkin esittämät 22 lausumaa, mikä on poikkeuksellisen paljon.

Neljänneksi edelleen säilyy toisen asteen vapaa hakeutumisoikeus, joka etenkin suurissa kaupunkikeskuksissa tulee heikentämään hyvin todennäköisesti koulutuksen saavutettavuutta niille nuorille, jotka siellä alueella asuvat. Jo tällä hetkellä tilanne on siis se, että oman kaupungin lähikouluun voi olla erittäin vaikea päästä, erityisesti

lukioon. Ja nyt kun maksuttomuus tulee kaikille ja myös koulumatkoja tuetaan, tämä kehitys todennäköisesti pahenee entisestään.

Tutkimusten mukaan, ja myös asiantuntijakuulemisessa kuulumme, että ulkoinen pakko voi jopa heikentää sisäistä motivaatiota. Ja mitä tulee tutkimusnäyttöön, se perustuu lähinnä kansainväliseen tutkimukseen, jonka perusteella voidaan todeta, että koulussa vietetty aika on aina positiivista, ja tästä me toki olemme yhtä mieltä.

Uudistus siis ei perustu sille, että se takaisi mahdollisuudet jokaiselle nuorelle suorittaa toisen asteen koulutus. Kokoomus haluaisi panostaa koulutuksen laatuun, tukeen, ohjaukseen ja materiaaleihin niille, jotka sitä tukea tarvitsevat. Peruskoulun tulee antaa ne tiedot ja taidot ja oppimisen ilo ja motivaatio, jotka kantavat vähintään toisen asteen koulutukseen.

Lyhyesti loppuun toteen: Tänään Ilta-Sanomien lehtikirjoituksessa OAJ:n puheenjohtaja Luukkainen on todennut aika kärkevästi, että on ihan sama, pidennetäänkö oppivelvollisuutta, koska he eivät tule pärjäämään, ja hän puhuu nyt niistä peruskoulun lapsista ja nuorista, joita on yli 10 prosenttia, joille peruskoulu ei anna riittäviä valmiuksia kirjoittaa, lukea niin hyvin, että he pärjäisivät ammatillisessa koulutuksessa, ja tähän nimenomaisesti liittyy se haaste. Totta kai panostuksia on annettava kaikille asteille, mutta ensisijaisesti on keskityttävä siihen, että peruskoulu antaa ne valmiudet, joilla pärjää jatkokoulutuksessa. – Kiitos.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Paula Risikko

Kiitoksia. – Sitten seuraavaksi edustaja Kivisaari.

Sivistysvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Pasi Kivisaari

Kiitos, puheenjohtaja! Hyvää päivää myöskin omasta puolestani kaikille kuulijoille. Keskustan mielestä oppivelvollisuusiän korotus on käytännöllinen ja arkijärkinen uudistus. Työelämän vaatimukset ovat kasvaneet, ja tämän päivän maailmassa on erittäin hankalaa pärjätä ilman toisen asteen tutkinnon tuottamaa koulutusta. Samaan aikaan huoltosuhteemme heikkenee. Tarvitsemme yksiselitteisesti lisää osaaajia. Koulutuksen minimiraja on nostettava perusopetuksesta toiselle asteelle, kuten nyt tehdään.

Myös monet taloustieteilijät, kuten Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ja Vesa Vihriälän johtama talouden jälleenrakennustyöryhmä, ovat suositelleet oppivelvollisuusiän korotusta. Uudistus vauhdittaa työllisyyttä ja vahvistaa julkisen talouden pitkän aikavälin tasapainoa.

Olemme tässä osa lähes satavuotista oppivelvollisuusketjua, jossa jälleen kerran pitäisi nähdä pitkälle, ei vain huomiseen, ei seuraavaan vuoteen, ei meidän aikaamme, vaan paljon kauemmas. Uudistukseen ei pidä suhtautua ylioptimistisella tavalla. Vaikka kyseessä on tärkeä ja välttämätön toimi, on sen rinnalla panostettava perheiden hyvinvointiin, koulupolun varhaisiin vuosiin sekä muihin lasten ja nuorten hyvinvointia

vahvistaviin toimiin. Koulutustason nostaminen edellyttää monia rinnakkaisia uudistuksia. On päivänselvää, että esimerkiksi peruskoulun pohja ei voi vuotaa. Siksi hallituksen osoittamat lisäresurssit varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen ovat elintärkeitä.

Keskusta siis puolustaa sivistyksellistä kokonaisuutta, jossa mikään lapsen tai nuoren elämänvaihe ei ole turha vaan mahdollisuuksia täynnä. Haluamme olla mukana tukemassa suomalaisia nuoria ja heidän perheitään. Puolustamme myös yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kasvatukseen ja koulutukseen. Meille on tärkeää nyt ja aina, että koulutuksen saavutettavuus, laatu ja alueellinen kattavuus turvataan, niin tässäkin uudistuksessa.

On myös syytä korostaa, että oppivelvollisuuden laajeneminen ei ole yksinuottista vaan siinä soivat monet mahdollisuuksien sävelet. Uudistus toteutetaan joustavalla tavalla: Jokaiselle nuorelle räätälöidään tarvittaessa oma henkilökohtainen koulutuspolku. Oppivelvollisuutta voi siis suorittaa lukion ja ammatillisen koulutuksen ohella esimerkiksi tärkeissä kansanopistoissa, työpajoissa, valmentavassa koulutuksessa tai työpaikalla oppien. – Kiitos.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Paula Risikko

Kiitoksia. – Edustaja Noora Koponen, olkaa hyvä.

Sivistysvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Noora Koponen

Kiitoksia, ja hyvää aamupäivää myös omasta puolestani kaikille. Tämä oppivelvollisuus uudistus luo raamit sille, miten me haluamme tulevaisuudessa tukea nuoria ja koko yhteiskuntaa kohti varmempaa ja tasa-arvoisempaa elämää, ja tätä uudistusta on ollut hienoa saada olla mukana tekemässä. Me vihreissä tiedämme, että panostukset koulutukseen eivät valu koskaan hukkaan vaan ne kasvavat korkoa. Panostaminen lapsiin ja nuoriin on aina arvovalinta.

Oppivelvollisuuden laajentamisessa on ennakoivasti kiinnitetty huomiota oppilaan tukemiseen, ja vihdoin tukea nuorten oppimiseen ja myös hyvinvointiin parannetaan. Täsmätoimia opinto-ohjaukseen ja oppilashuoltoon on kaivattu pitkään, ja nyt osana oppivelvollisuus uudistusta niitä saatiin. Tällä me varmistamme, että jokainen nuori voisi paremmin löytää omat vahvuutensa suorittaa opintoja mielekkäästi ja saada menestyksen eväitä koko elämänsä. Oppilashuollon sitovalla henkilöstömitoituksella varmistamme, että koululaisen tuki ja apu ovat siellä, missä nuori itsekkin on.

Erityisen tuen oppilaiden asemaan on valiokuntakäsittelyssä kiinnitetty huomiota niin oppilaan itsensä, opetushenkilöstön kuin koulujärjestelmän osalta. Tarkoituksena on taata riittävä tuki jokaiselle sitä tarvitsevalle nuorelle. Lisäksi uusi tutkintokoulutukseen valmistava koulutus eli TUVA on rakennettu muun muassa helpottamaan opintojen limittämistä toisen asteen opintoihin.

Valmistelussa olemme halunneet kiinnittää vahvasti huomiota myös erityistä tukea tarvitseviin ja vammaisiin nuoriin. Mietinnössään sivistysvaliokunta toteaa, että vammaisten nuorten tukipalveluiden tulee jatkua saumattomasti koko opintopolun ajan, myös toiselle asteelle siirryttäessä. Organisaatioiden välisen yhteistyön tulee tukea ja vahvistaa tässä onnistumista. Oppilaitoksissa on myös tarjottava riittävää ohjausta ja neuvontaa, jotta vammaisten nuorten tarvitsemat mukautukset, tukitoimet ja apuvälineet ovat tosiasiallisesti saavutettavissa. Edellä mainittujen asioiden toteutumista on tärkeää seurata jatkossa.

Nivelvaiheiden joustavoittaminen loiventaa opintien kynnyksiä. On jokaisen nuoren etu, että koulupolkua on mahdollisimman vaivatonta kulkea. Olemme nyt tehneet arvovalinnan siinä, että haluamme panostaa lasten ja nuorten koulutukseen jo varhaisista vuosista alkaen, jotta jokaisella nuorella olisi edellytykset suoriutua toisen asteen opinnoista.

Me vihreät olemme iloisia siitä, että nuoriin halutaan vihdoinkin panostaa. Jokainen lapsi ja nuori ansaitsee tulevaisuuden, jossa he ovat keskiössä ja jossa heitä tuetaan tasa-arvoisesti.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Paula Risikko

Kiitoksia. – Edustaja Honkasalo.

Sivistysvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Veronika Honkasalo

Hyvät valiokunnan jäsenet! Hyvät tiedotusvälineiden edustajat!

Oppivelvollisuus uudistusta ja siihen sisältyvää maksutonta toista astetta pitää tarkastella sukupolviefektinä. Vaikutus näkyy pitkällä tähtäimellä investointina, joka mahdollistaa laajemman osallistumisen työelämään ja sen erikoistumiseen, joka puolestaan vaatii laajaa koulutus pohjaa. Oppivelvollisuus uudistukseen sisältyvä yhdenvertaisten mahdollisuuksien parantaminen tilanteessa, jossa tutkimukset näyttävät, että taustan vaikutus on alkanut taas kasvaa, on ensiarvoisen tärkeää.

Ei ole pystytty osoittamaan mitään yksittäistä vastaavan kokoluokan toimenpidettä, joka edistäisi tasa-arvoa samassa mittakaavassa. Kaikkea mahdollista on kyllä kokeiltu. Suomessa, jos missään, on parhaimmat edellytykset toteuttaa tällainen uudistus, sillä meillä on maailman koulutetuimmat ja parhaimmat opettajat.

Haasteena on pitää koulutusjärjestelmä itsessään tasa-arvoisena. Koulujärjestelmä ei saa eriarvoistua. Siksi tämä uudistus antaa vahvempaa tukea niille lapsille ja nuorille, jotka ovat vaarassa pudota.

Oppivelvollisuus onkin yksi laajempi paketti osana koko koulutuspolitiikkaa koskevaa tasa-arvoa, joka meille vasemmistossa on ensiarvoisen tärkeää. Vasemmistoliitto otti vuoden 1999 koulutuspoliittisessa ohjelmassaan tavoitteeksi oppivelvollisuuden laajentamisen 18 ikävuoteen asti. Teimme eduskunnassa toimenpidealoitteen vuonna

2009 oppivelvollisuuden laajentamisesta 18 ikävuoteen ja lakialoitteen vuonna 2014. Me olemme nyt erittäin onnellisia siitä, että pitkäaikainen tavoitteemme on toteutumassa.

Tällä uudistuksella on positiiviset vaikutukset lasten ja nuorten hyvinvointiin. Periaatteet, jotka myös sivistysvaliokunnan toimesta on nyt kirjattu lakiin: Hyvinvointi kasvaa, kun työllisyys- ja koulutustaso nousee. On tärkeää muistaa, että koulutus on edelleen tärkeä tekijä hyvinvoinnin parantamisessa.

Koulutuspolitiikka ei ole nollasummapeliä. Hallitus panostaa opinpolun joka vaiheeseen, eli oppivelvollisuus ei ole vaihtoehto aiemmalle puuttumiselle, vaan kaikkea tarvitaan. Lasten ja nuorten elämä ja tuen tarve ovat yksilöllisiä, joten myös sen takia tarvitaan tukea myös oppivelvollisuuden loppupäähän varhaisen puuttumisen ja tuen lisäksi.

Lopuksi haluan korostaa, että sivistysvaliokunta teki mietintöön painavia lausumia oppivelvollisuusuudistuksen seurannan suhteen. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että tätä historiallista uudistusta ja sen sisältöjä ja rahoituksen riittävyyttä seurataan hyvin tarkasti ja tutkimuspohjaisesti.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Paula Risikko

Kiitoksia. – Vielä edustaja Ollikainen.

Sivistysvaliokunnan jäsen, kansanedustaja Mikko Ollikainen

Arvoisa puheenjohtaja! Hyvät kollegat, hyvät tiedotusvälineiden edustajat! Bästa ordförande, kollegor och medias representanter! Vi behandlar som bäst den förlängda eller utvidgade läroplikten. Det handlar om en mycket stor och historisk utbildningsreform då lärstigen förlängs från 16 till 18 år. Samtidigt blir det avgiftsfritt fram till 20 års ålder.

Läroplikten fyller ju faktiskt 100 år nästa år. Målet är att skapa en jämlikare utbildning i vårt land, höja kunskapsnivån mer till dagens krav bland annat till följd av digitaliseringen. Som det har nämnts här får kring 15 procent av våra unga inte en andra stadiets utbildning, och det här har en mycket stor prislapp på sikt. Här har vi väl samma åsikt allihopa, att det är det viktigt att man får en andra stadiets utbildning, för 40 – 45 procent av dem som endast får en grundskoleutbildning har jobb medan siffrorna för dem som har en andra stadiets utbildning varierar mellan 70 och 90 procent beroende på årskurs. Detta vill man då alltså motverka, och här finns det många olika sätt att göra det. Bland annat ökar man på studiehandledningen. Elevvården är väldigt viktig i den här helheten.

De flesta i Finland mår ju väldigt bra och går i gymnasieutbildning och yrkesutbildning, men här finns också alternativ, till exempel via läroavtal men också via arbetsverkstäder. Självt ser jag stora fördelar i utbildningen som handleder för examensutbildning. Det är en slags mellanform mellan grundskolan och andra stadiet. Detta är också en reform som har stora fördelar för att stävja marginalisering bland

unga så att man inte hamnar på fel spår, vilket har en stor samhällelig kostnad för att inte tala om individens utveckling.

Tässä uudistuksessa annetaan kunnille ja koulutuksen järjestäjille jonkun verran uusia tehtäviä muun muassa ohjauksen suhteen ja hakuprosessissa. Tässä on ensisijaisen tärkeää, että kuntia ja koulutuksen järjestäjiä tuetaan ja ohjataan riittävästi ja oikea-aikaisesti lainsäädännön toimeenpanossa. Varsinkin nyt kun uudistus otetaan käyttöön, tämä on tärkeää. Matkan varrella tulee varmasti jonkin verran tilanteita, joihin pitää puuttua, ja sen takia näen, että on todella hyvä, että tässä on lausumia koskien arviointia ja seuranta. Näiden tehtävien toteuttamiseksi Opetushallitukselle tulee varata tarpeeksi resursseja, että pystytään tukemaan kuntia ja koulutuksen järjestäjiä.

Mietinnössä on myös otettu selkeästi esille, että oppivelvollisuus uudistuksessa huomioidaan kielelliset oikeudet. Erytishuomiota kiinnitetään pätevien osaajien saamiseen molemmilla kansalliskielillä. Me tiedämme, että suurta tarvetta on muun muassa opettajista, opinto-ohjaajista, kuraattoreista ja koulupsykologeista. On myös joustavuutta ruotsinkielisen tutkintoon valmistavan koulutuksen toteuttamisessa, siellä toimitaan kuitenkin laajalla alueella. Tässä on myös nostettu esille saamenkielisten mahdollisuus saada opetusta omalla äidinkielellään ja se, että on riittävästi opetushenkilöitä tähän. Tässä mietinnössä nostetaan myös esille, että maahanmuuttajille suunnatussa S2/R2-opetuksessa olevien tukea ja ohjausta kehitetään ja kielitietoinen opetus otetaan myös osaksi muuta opetusta. – Kiitos.

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Paula Risikko

No niin, kiitoksia. – Ja sitten haluaako meidän tiedottajamme käyttää puheenvuoron tässä vaiheessa?

Tiedottaja Tiina Deboo, eduskuntatiedotus

Kiitos. – Siirrytään sitten mahdollisiin median kysymyksiin, eli jos haluatte esittää kysymyksiä, niin voitte pyytää puheenvuoron chat-kentässä tai kädennostotoiminnolla.

Onko kysymyksiä? Jos ei, niin puolestani voimme päättää tähän. Haluatteko sanoa vielä muutaman sanan?

Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Paula Risikko

Oikeastaan sivistysvaliokunnan puheenjohtajana haluan kiittää meidän valiokuntaneuvoksiamme, jotka ovat hyvin, voi sanoa, huippusuoritukseen tässä tämän vuoden loppumetreillä joutuneet, ja hyvin on asia hoitunut ja pitkiä päiviä ollut. Tietysti tämä on ollut aikamoinen puserrus meille koko valiokunnan väelle, mutta minä luulen, että myöskin se, että ollaan keskusteltu asioista, vie asioita eteenpäin, vaikka tässä vaiheessa ihan kaikkea ei saavutettu, mutta eteenpäin mennään.

Kiitos oikein paljon teille kaikille tästä tilaisuudesta ja myöskin median edustajille hyvää joulunaikaa. – Kiitos.

